

Bergvesenet

Postboks 3021, N-7441 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr 4678	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering Åpen
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra Folldal Verk a.s.	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Notat med befaringsrapport 1974 og synspunkter om forekomstene ved Gullverket i Eidsvoll.				
Forfatter Grammeltvedt, Gudmund		Dato År 03.01 1975	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker) Folldal Verk AS Løkken Verk AS	
Kommune Eidsvoll	Fylke Akershus	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 19151	1: 250 000 kartblad Hamar
Fagområde Geologi	Dokument type		Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Brustad	
Råstoffgruppe Malm/metall	Råstofftype Au			
Sammendrag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse				

GULLVERKET I EIDSVOLL.

Noen synspunkter om forekomstene og en rapport fra en befarings-
4.-6. august 1974.

Sammendrag.

Orkla har 8 utmål på Gullverket, Eidsvoll. Seks av disse er knyttet til Brøstadgruben. Fem av utmålene er gitt på berg-
haller (flateutmål) og tre på kvartsganger (lengdeutmål).

De gullførende ganger er av liten mektighet og har et lavt gullinnhold. Innholdet av sulfidmineraler er ubetydelig.

Grubene har aldri hatt lønnsom drift.

Berghallene er uten gullverdi.

Grubeåpningene må sikres bedre da det er ganske stor turtrafikk i området.

Av de data som foreligger og de observasjoner som er gjort er det intet berettiget håp om at Gullverket har noen økonomisk verdi hverken av gull eller andre elementer. Mitt forslag er at bergrettighetene frafaller fra 1/1-1976 hvis intet vesentlig nytt kommer for dagen i løpet av 1975.

Løkken Verk, 3.1.1975

Gudmund Gramme Hult.

Innhold

Grubene
Gehalter og størrelser
Historikk
Sikring av grubeåpningene
Konklusjon
Kildeangivelser
Tillegg
Om utmål

Bilag: Kartskisse

Hensikten med befaringen var først og fremst å merke de opprettholdte mutinger på Gullverket.

I vårt arkiv finnes endel kart og rapporter om driftene. Åtte mutinger er opprettholdt. Det har senere vist seg at det er gitt utmål på disse mutingene i 1932. Dette finnes det imidlertid ingen opplysninger om i vårt arkiv. Min merking av mutingspunkter i området har dermed liten verdi.

Grubene.

Brøstadgruben er den største av driftene. Den ble sist drevet i 1907. Gullet er knyttet til en kvartsgang med opptil 10 m's mektighet. Den er drevet ned til ca. 100 m's dyp med en loddsjakt. Gangen har et steilt fall mot N og er drevet i ca. 250 m's lengde. De omkringliggende bergarter er vesentlig granitt og gneis.

Det er flere små drifter i området. En større er Prinsesse Louises grube som skal være drevet ned til ca. 20 m etter fallet. Den ligger VNV for Brøstadgruben, og det er mulig at det er den samme gang som sistnevnte.

Gehalter og størrelser.

Det eksisterer meget få opplysninger om gehalter og størrelser. Etter det man ser i dagen er mektighetene små. Gullgehaltene har vært lave. C.W. Carstens (1939) antydte 7 g/tonn, noe som synes for høyt.

I Utskrift fra Bergmesterberetningerne 1899-1907 (1932) er det antydte en gehalt på 14 g/tonn (skeidet gods?). I 1902, som er regnet som det beste driftsår, ble det utvunnet 50 kg gull.

Historikk.

Eidsvoll Gullverk har fra sin start i 1758 vært et underskuddsforetagende. I perioden 1758-1783 skal tapet angivelig ha vært over 40.000 rdlr. I 1787-1811 forsøkte Bernt Anker å drive verket, men tapte 100.000 rdlr. Senere ble verket drevet av engelske selskaper med ringe hell (1897-1907). Det ble bygget oppredningsverk og lagt opp i stor stil. Størstedelen av brutt masse er fra den tiden. Imidlertid var lønnsomheten dårlig. I det beste driftsår, 1902, ble det solgt gull for 125.000 kroner mens arbeidslønn beløp seg til 100.000 kroner.

Sikring av grubeåpningene.

De fleste grubeåpninger er sikret med gjerder som ble satt opp i 1961. Disse trenger å repareres og dels fornyes.

Prinsesse Louises grube er dårlig sikret. Den mangler for en stor del gjerde og er direkte farlig da den er dels vannfylt.

Det er en skogsbilvei nesten inn til grubeområdet, og egnen er hyppig brukt av turgående og bærplukkere. Det vil ikke være uventet om grunneiere eller friluftsnemnd krever grubeåpningene bedre sikret.

Konklusjon.

Å finne en drivverdig gullforekomst i Eidsvoll synes lite realistisk. I området finnes det heller ikke andre drivverdige metaller så langt vi vet. Forekomstene av kvarts er for små til å kunne utnyttas.

Konklusjonen må være at Gullverket synes å ha liten økonomisk verdi.

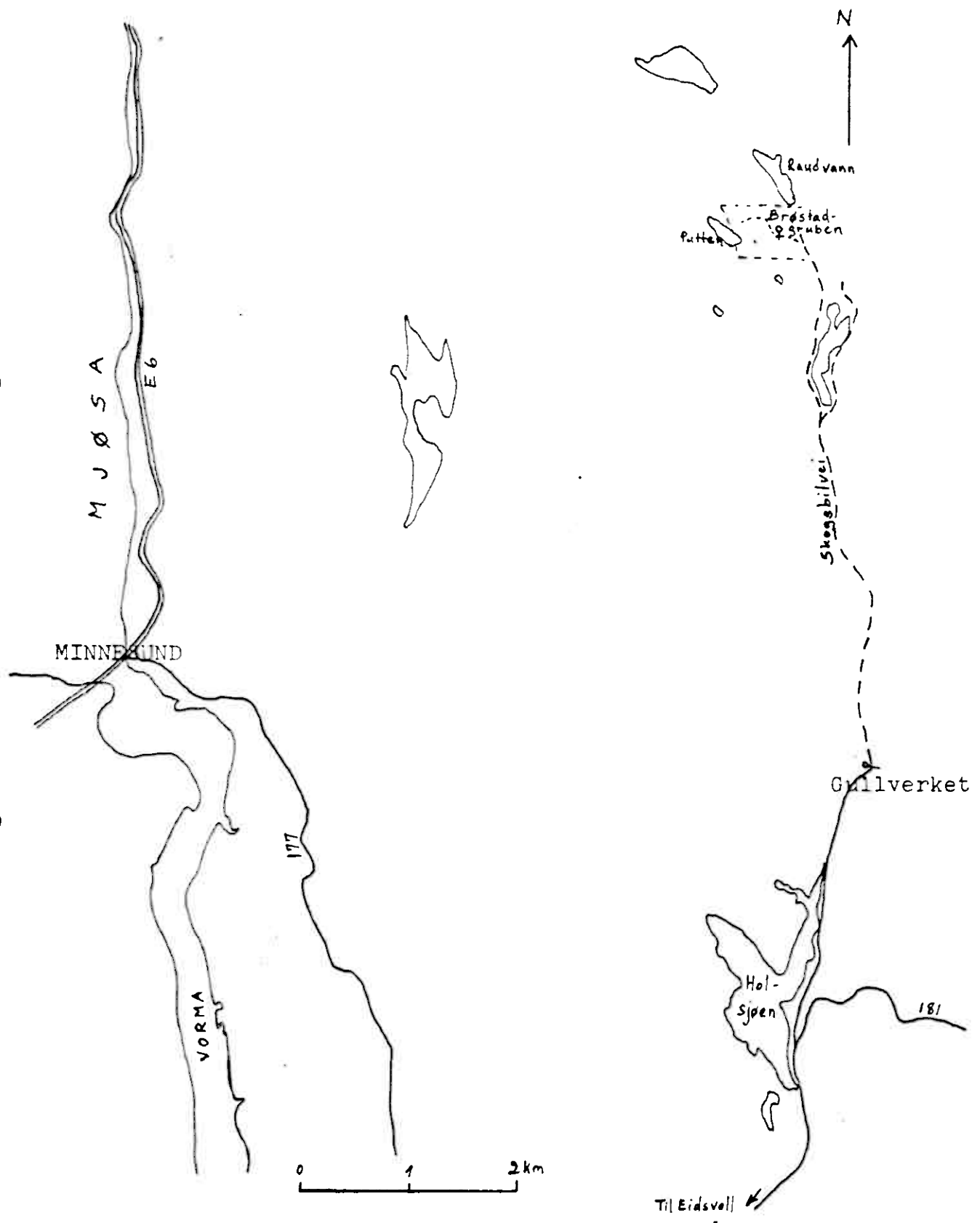
Kildeangivelser (finnes i Orklas Arkiv):

- 1790 D.E. Brandt: Om Guldverket i Eidsvold i Norge 1781.
- 1924 NGU, s årbok 1923. Utsjøgruben ved Eidsvoll gullverk (Fossli).
- 1932 Utskrift fra Bergmesterberetningene fra 1899 til 1907 om Eidsvoll Gullverk (samlet av bergm. Aasgaard).
- 1939 C.W. Carstens: P.M. Ad Brustadgruben, Eidsvoll.
- 1959 P. Sandvik: Eidsvoll Gullverk. Historisk tilbakeblikk
- 1959 P. Sandvik: Befaringsrapport

Tillegg

Om utmål.

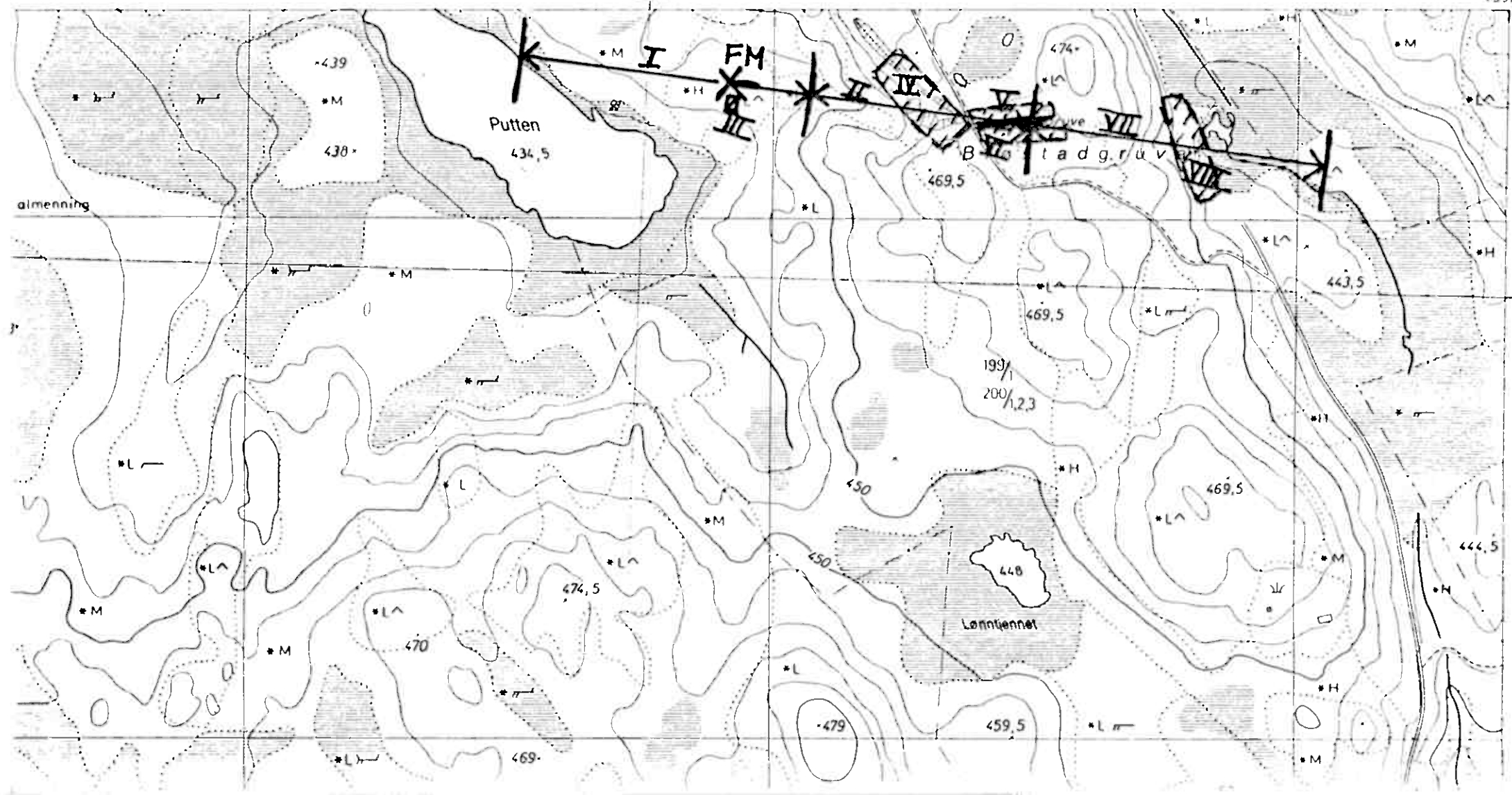
Innehaveren av et utmål har innen 10 år (fra 1.4.1974) plikt til å sette igang prøvedrift. Dersom forekomsten ikke er tilstrekkelig undersøkt, kan departementet forlenge fristen. Når innehaveren av et utmål (eller muting) avslutter undersøkelsene eller innstiller dem på ubestemt tid, har han plikt til innen 6 måneder å sende til bergmesteren en rapport m/kart om undersøkelsene og de resultater de har gitt. Videre skal der innen 31. mars hvert år innsendes en rapport m/kart til bergmesteren om undersøkelsene i det forløpende kalenderår. Om et utmål faller i det fri, vil staten overta rettighetene.

Kartskisse Minnesund - Gullverket, Eidsvoll
Målestokk 1 : 50.000

629

Y352

Analyser fra Eidsvoll:

Brustadgruben:

5/9 - 1932.	Lang berghald nordenfor gruben	2000 t.	2 g/t Au
" "	Berghald nordenfor sjakten	500 t.	1 g/t Au
" "	Gullgruben		spor av Au
" "	Vest for sjakten	5000 t.	2 g/t Au
" "	Berghald ved stollen		3,5 g/t Au
24/10 1932	Stubhullet ved stien til Minnesund		spor av Au
" "	Berghald ved Pr. Louises stoll	Pröve 1:	0,5-1 g/t Au
		" 2:	2 g/t Au
" "	Kvarts ved kanalen fra "Putten"		spor av Au
" "	Östre del av söndre berghald	1850 t.	2 g/t Au.
" "	Hald fra liten synk 20-30 m. vest for Pr. Louises vestre stuss		1,5 g/t Au
" "	Vestre del av söndre berghald		0,5 g/t Au
" "	Pr. Louises gang, vestre stuss		1 g/t Au
" "	Östre del av söndre berghald		0,5 g/t Au
" "	Avgang fra Vaskeriet		0,5 g/t Au

1947. Blyholdig kvarts

13,63 % Pb.

1937. Eidsvoll, Eid.

5 g/t Ag, 0 g/t Au.

Befaring av Eidsvoll Gullverk 1/7 1959 sammen med brødrene fhv. lensmann Joh. Aasgaard, Eidsvoll, og fhv. bergmester Gunnar Aasgaard, Oslo.

Hovedveien Eidsvoll - Odalen følges og vei tar av til Gullverkets skolekrets. Ved selve Gullverket, Knophsløkken, sees en vannfylt sjakt og noen slagghauger etc. Bolighuset er i gammel stil og ved siden av er laboratoriebygningen. Gården drives nu av Gunnar Pleyrn, svigersønn av en gammel gullverksarbeider Anton Madsen. Videre fører en skogsvei helt frem til hovedstollen ved Brøstadgruben, hvor det ligger endel berghalder med kvarts og kisimpregnert kvarts. Stollinngangen er sammenrøst og er ikke særlig farlig for folk og fe. Langs gangen såes en sjaktåpning, dårlig gjerdet, og dagbruddet videre bortover var nok så stygt - mot sjakten. Åpningen kan billigst skytes sammen. Videre vestover (S-V over) såes en sjaktåpning - det er muligens flere.

Fundamenter etter knuseverket såes inne i skoglien. Avgangshauger ~~XXXXXX~~ med kvartssand fantes, og likeså karene etter berging. Thetings Cyaneringsforsøk.

Berging. Geelmuydens geologiske rapporter til gl. lensmann Aasgaard er tapt. - Finnes det noe arkivmateriale ang. Gullverket på Kongsberg ?

Geigertelleren viste større aktivitet over Gullverkets område enn på selve Eidsvoll, men ikke påfallende sterk.

Kjem. spektr. analyse av S-kiskons. Cu-kiskons. kvartssand ?

Inntrykk:

Rel. mektige kvartsganger med ujevn S-kis/Cu-kis-gehalt.

Anvendelse av kvartsen [✓] var i sin tid i ~~virkeligheten~~ ^{en} ~~virkeligheten~~ ^{en} Gullverkets siste sjanse.

for den friske Orlaprosess som påtænkt av
Jensen, Carlsen, Senander

✓